

Representantforslag 95 S

(2009–2010)

fra stortingsrepresentantene Per Roar Bredvold, Robert Eriksson, Oskar Jarle Grimstad, Morten Ørsal Johansen, Tord Lien og Torgeir Trældal

Dokument 8:95 S (2009–2010)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Per Roar Bredvold, Robert Eriksson, Oskar Jarle Grimstad, Morten Ørsal Johansen, Tord Lien og Torgeir Trældal om endring av forvaltningen av rovdyrpolitikken

Til Stortinget

Bakgrunn

Økende rovdyrbestander mange steder i landet medfører ofte et høyt konfliktnivå og en uakseptabel situasjon når det gjelder dyrevern, utmarksnæringer og livskvaliteten til innbyggerne flest. Livskvalitet knyttet til trygg bruk av naturen er en grunnleggende verdi som mange steder er i ferd med å bli svekket. Denne vinteren har man gjennom flere oppslag i media sett frustrasjonen hos mange innbyggere i Distrikts-Norge øke. 1. februar 2010 skriver Nationen på forsiden: «Flere rovdyrangrep med rødgrønn styring». I artikkelen kan man lese at: «lidelsene og kostnadene i rovdyr-Norge er rekordstore» og: «det har aldri vært mer død og lidelse i norsk utmark enn under de rødgrønne.» Denne utviklingen er, etter forslagsstillernes mening, bekymringsfull.

Bestandsmål og bestandsutvikling

Flere av våre rovviltarter, særlig ulv og bjørn, har langt større bestander i Sverige og Finland enn i Nor-

ge. Dermed er svensk og finsk rovviltforvaltning av største betydning for den samlede forekomsten av artene. Våren 2001 vedtok Riksdagen i Sverige et forslag fra den svenske regjeringen om fremtidige målsettinger for rovviltforekomsten i Sverige (R.prp. 2000/01:57 Sammanhållen rovdjurspolitik). For gaupe, bjørn og kongeørn ble det satt minimumsnivåer omtrent som dagens bestandsnivå i Sverige, mens det for jerv og ulv ble bestemt foreløpige etappemål som omtrent innebærer en fordobling av dagens bestander. Minimumsnivåene skal betraktes som det minste antall ynglinger som årlig skal finne sted i Sverige.

Etter forslagsstillernes mening er en av de store konfliktene i rovviltdebatten diskusjonen om bestandsstørrelse. Lokale vurderinger om lokale forhold og bestandstall blir i for liten grad tatt hensyn til når de offisielle tallene blir fastlagt. Regjeringen har også pekt på behovet for å fremskaffe mer nøyaktige bestandstall for flere rovdyrarter. Under Stortingets behandling av St.meld. nr. 15 (2003–2004), jf. Innst. S. nr. 174 (2003–2004), vedtok flertallet bestående av Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Venstre følgende nasjonale bestandsmål:

Ulv:	3 årlige ynglinger
Bjørn:	15 årlige ynglinger
Jerv:	39 årlige ynglinger
Gaupe:	65 årlige ynglinger
Kongeørn:	850-1 200 hekkende par

Gjeldene bestandstall (fra www.rovviltportalen.no, sist oppdatert 01. mars 2010)

Tallene er hentet fra NINA og Skandulv:

Ulv:	2 i 2009, 3 i 2008 (+ 2 norsk/svenske ynglinger). Til sammen 39–45 ulver er registrert i Norge.
Bjørn:	Registrert ca. 120 individer i Norge årlig gjennom DNA-materiale fra 2007 og 2008.
Jerv:	53 ynglinger, 339 individer.
Gaupe:	Beregninger før kvotejakt i 2009; mellom 477 og 543 dyr, noe som tilsvarer mellom 81 og 92 familiegrupper av gaupe (ynglinger).
Kongeørn:	Mellom 1 150–1 440 par og dermed antagelig over bestandsmålet.

Forslagsstillerne vil påpeke at det er knyttet usikkerhet til å bruke antall ynglinger som mål på bestandene. En del ynglinger vil aldri bli registrert, og dette vil bety at det reelle antallet dyr kan bli høyere enn det bestandsmålene tilsier. Lokale fagfolk og lokale myndigheter må alltid tas med i drøftingene når en skal bestemme metodene for bestandsregistrering, og når en skal vurdere resultatene.

Under behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003–2004) mente Fremskrittspartiet og Senterpartiet at det ikke var riktig å øke bestandene for flere rovviltarter, slik flertallet gikk inn for, samt at det ved behov skulle åpnes for jakt og uttak av skadedyr selv før bestandsmålene ble nådd.

Nødvergeretten

Interessen for å jakte synker sterkt i områder med rovdyr. En av grunnene til dette er faren for å miste jakthunden, slik mange jegere i Østfold og Hedmark har gjort de siste par årene. Dette har ført til at for eksempel harejakt med hund, samt annen løshundjakt, er sterkt redusert i disse fylkene. Forslagsstillerne viser til at jakt og fiske er en kilde til livskvalitet, fysisk utfoldelse og rekreasjon både for distrikts- og bybefolkningen. Redusert utleie av jaktterreng medfører også et økonomisk tap for grunneierne. Det kan også vises til tilfeller der rovdyr har angrepet hunder mens de har stått fastbundet på gårdsplassen hjemme. Nationen meldte den 18. mai 2006 at bjørnen tok elg på innmarken til bonde Petter Økseter i Strandbygda i Elverum. Angrepet skjedde bare 100 meter fra sandkassen til barna på 2 og 4 år. Når rovdyr blir så lite redd for mennesker at de praktisk talt kommer inn på gårdsplassen, er det grunn til å reagere.

Under behandlingen av St.meld. nr. 15 (2003–2004) uttalte komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, at man ønsket at det skulle utredes om nødvergeretten også bør omfatte hund som direkte angripes av rovdyr. En slik nødvergerett bør, etter forslagsstillerne oppfatning, også gjelde når rovdyr kommer inn på innmark og ikke lar seg skremme bort. Forslagsstillerne har merket seg at det i Prop. 75 L (2009–2010) ikke foreslås endringer knyttet til å innlemme angrep på hund i nødvergepa-

ragrafen, bare at «departementet vil arbeide videre med spørsmålet».

Økende tap

Forslagsstillerne er bekymret for den utviklingen man ser i form av stadig økning av innmeldte tap av bufé og rein tatt av rovdyr. Reineierne dokumenterer flere rovviltskader på dyrene sine enn før. Fra i fjor til i år har erstatningene økt med over 40 prosent fra rapportert om ca. 66 000 dyr som tapt på beite i 2008 til 80 000 i 2009. Når det gjelder beitedyr, ble det i 2009 gitt erstatning for rekordmange 54 800 beitedyr tatt av rovdyr.

Siden 2005 er bevilgningene knyttet til erstatning for rovdyr, mer enn doblet. At regjeringen øker potten for erstatning til bufé og rein tatt av rovdyr, er, etter forslagsstillerne mening, lite tilfredsstillende. Dette handler om store direkte dyrelidelser og indirekte lidelser for eierne som møter ihjelrevne dyr, og slike lidelser kan ikke erstattes med kroner og øre.

Lokal forvaltning

Forslagsstillerne viser til den vedtatte St.meld. nr. 15 (2003–2004), med bestandsmål som betyr økt forekomst av store rovdyr i Norge. Samtidig var redusert konfliktnivå et høyt prioritert mål med den nye forvaltningen. Disse to målene innebærer en formidabel utfordring. Suksess i dette arbeidet krever en forvaltning som legger til rette for og stimulerer til lokal deltagelse og reell regional politisk medbestemmelse.

Forslagsstillerne mener at Stortingets vedtak, jf. Innst. S. nr. 174 (2003–2004), og departementets forslag til forskrift, ikke har lyktes i å legge til rette for en forvaltning som kan skape økt tillit og redusert konfliktnivå. Tvert imot kan det tyde på at forskriften med sine klare begrensninger av rovviltmyndenes handlingsrom og manglende bidrag til alminneliggjøring av forvaltningen av store rovdyr, fører til økt mistillit mellom lokalbefolkning og sentrale myndigheter. I stortingsvedtaket ble det også opprettet en ulvesone øst for Glomma. Til tross for ulvesonens anseelige størrelse har det funnet sted en fortetning av ulv i noen få kommuner rundt Elverum. Dette kunne, etter forslagsstillerne oppfatning, umulig ha vært

flertallets hensikt under behandlingen av Innst. S. nr. 174 (2003–2004).

Både lovverket og ny forskrift for forvaltning av rovvilt må tilpasses det store behovet for økt tillit, mer samarbeid og bedre kommunikasjon mellom alle parter i rovviltforvaltningen. Det betyr at de regionale rovviltnemndene må få et meningsfylt handlingsrom som kan brukes til å bygge en tillitvekkende rovviltforvaltning nedefra, i samarbeid med lokale myndigheter og berørte aktører i lokalsamfunnet. En følge av at rovviltstammene har opplevd en kraftig vekst de siste årene, er at de lokale rovviltnemndene har økt jaktkvotene. Midt i årets gaupejakt endret statsråden kvotene for hunngaupen, og jakt ble i flere områder stanset med den begrunnelse at det er vanskelig å se forskjell på hunn- og hanndyr. Forslagsstillerne er skeptisk til at statsråden overprøver de vedtak de lokale rovviltnemndene har gjort, og tror ikke det bidrar til å redusere konfliktnivået.

Forslagsstillerne mener at dagens rovviltforvaltning fungerer dårlig, siden lokale og regionale vedtak for ofte blir gjenstand for ankebehandling og omgjort. Lokale vedtak fattet av rovviltnemndene blir dermed ikke gjennomført. Lokalsamfunnet må få delta mer aktivt i rovviltforvaltningen. Det var en målsetting som også ble fremhevet i St.meld. nr. 15 (2003–2004). Forslagsstillerne mener de vedtatte virkemidlene bare i liten grad bidrar til å oppnå dette. De som kjenner problemene ut fra egen erfaring, må ha sterkere innflytelse over hvordan den praktiske forvaltningen skal være. Det er derfor nødvendig å innføre mer lokal forvaltning. Større åpning for lisensjakt på rovvilt vil kunne gi god virkning. Rovdyrene ville få tilbake mer naturlig skyhet, og det blir mulig å ta ut de dyra som gjør mest skade før skadene blir for store.

Etableringen av seks store regioner gir, etter forslagsstillerens syn, for liten lokal forankring. Med opptil 7 berørte fylker i rovviltregionene vil hvert fylke få maksimalt én representant i de regionale rovviltnemndene. Regionene har dessuten for tilfeldige grenser. Det er viktig at også ulveforvaltningen innlemmes i de regionale nivåene. En viktig forutsetning er at vedtak kan gjøres raskt når en situasjon med fare for store skader av rovvilt oppstår, samt at det i større grad må bli åpnet for jakt før bestandsmålene blir nådd.

For å sikre økt lokal forankring bør man foreta en ny gjennomgang av rovviltregionene. Forslagsstillerne er av den formening at forvaltning av rovvilt bør skje regionalt/lokalt, hvor en folkevalgt rovvilt-nemnd fatter endelige avgjørelser om jakt og uttak av rovvilt som gjør skade, eller skaper utrygghet for befolkningen. Forslagsstillerne har tillit til folkevalgte på lokalt nivå, og mener at disse er seg sitt ansvar bevisst og klarer å forvalte rovvilt på en skikkelig måte som ivaretar befolkningens interesser. Forslagsstillerne er av den formening at beslutningene foretatt av rovviltnemndene bør være endelige så lenge uttaket skjer innenfor de nasjonale måltall.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g :

I

Stortinget ber regjeringen legge til rette for fleksibel forvaltning av rovviltpolitikken, og legge til rette for stimulering av reell regionalpolitisk medbestemmelse. Beslutningene foretatt av rovviltnemndene bør være endelige, og nemndene må få full tilgang til virkemiddelapparatet og Statens naturoppsyns kompetanse.

II

Stortinget ber regjeringen endre bestandsmål fra å være basert på årlige ynglinger til å telle antall faktiske individer.

II

Stortinget ber regjeringen gi Mattilsynet myndighet til å kreve at skadedyr tas ut for å forhindre dyretragedier og beitenekt. Dette må gjelde både bufe og rein.

IV

Stortinget ber regjeringen foreta nødvendige endringer av viltloven slik at nødvergeretten utvides til å gjelde rett til nødverge ved rovviltangrep mot hund, og når rovvilt opptrer aggressivt på innmark.

17. mars 2010

